

St. prp. nr. 20.

(1935)

Om endring av betalingsvilkårene for Polens «reliefgjeld».

Finans- og Tolldepartementets innstilling av 15 februar 1935, som er bifalt ved kongelig resolusjon av samme dag.

(Foredratt av statsråd Gunnar Jahn.)

Polens reliefgjeld til Norge hithører i det vesentlige fra kjøp av salt sild av den norske stat i årene 1919 og 1920, se nærmere St. prp. nr. 30 for 1922 og St. med. nr. 22 for 1926. Som det av disse dokumenter vil fremgå, leverte også to private sammenlutninger A/S Storsildsyndikatet av 1920 og A/S Vårsildsyndikatet av 1920, sild til Polen på en av statens kontrakter, idet staten overfor syndikatene garanterte for riktig betaling av 30 pct. av salgssummen.

Da Polen ikke maktet å oppfylle sine forpliktelser blev der høsten 1924 av den i anledningen nedsatte Hjelpekredittkomite i London fremsatt forslag om konsolidering av den polske gjeld. Norge fant å måtte vedta dette forslag hvorved der for gjelden + ubetalte renter utstedtes «Relief Bonds» som forrentes fra 1 januar 1925 med 5 pct. p. a. og skal tilbakebetales efter annuitetsprinsippet i 28 halvårige terminer, 1 termin 1 juli 1926, siste termin 1 januar 1940.

Ved denne ordning blev garantien overfor sildesyndikatene effektiv og garantibeløpet utbetalt til syndikatene med vel kr. 650 000 mot overdragelse til staten av et tilsvarende beløp av deres fordring.

Polens gjeld blev amortisert overensstemmende med den i London inngåtte overenskomst til og med terminen 1 juli 1931. I St. med. nr. 32 for 1932, nr. 20 for 1933 og nr. 23 for 1934, jfr. Innst. S. D. for de samme år, er nærmere redegjort for Norges tilslutning til «Hoovermoratoriet» samt for ytterligere utsettelse med betaling av forfalne renter og avdrag av Polens reliefgjeld.

Ingen av de utsatte terminer som til sammen i renter og avdrag utgjør kr. 4947000, er imidlertid blitt betalt, hvorimot gjelden til sildesyndikatene er dekket ved forfall.

Pr. 3 januar 1935 utgjorde kapitalbeløpet av Polens gjenstående reliefgjeld:

	Forfalt. (Terminene 1/1 1932 til 1/1 1935)	Uforfalt. (Terminene 1/7 1935 til 1/1 1940)	Tilsammen.
Til staten	kr. 4 933 005 £ 438—15—0	kr. 8 601 160 £ 765—0—0	kr. 13 534 165 £ 1 203—15—0
Til private		kr. 1 762 040	kr. 1 762 040

Om endring av betalingsvilkårene for Polens «reliefgjeld».

Ved skrivelse av 10 mars 1934¹ fra den finansielle rådgiver ved den polske ambassade i London til Hjelpekredittkomiteens formann, antydet Polen en gjeldsordning med hensyn til reliefgjelden basert på full eftergivelse av de etter 1 juli 1931 påløpne og senere påløpende renter og betaling av kapitalbeløpet overensstemmende med gjeldsoverenskomsten av 1924 fra og med terminen pr. 1 juli 1934. De 5 terminer for hvis vedkommende der var gitt utsettelse, skulde betales i 4 halvårlige terminer fra og med 1 juli 1941. I anledning av dette forslag uttalte Finansdepartementet i skrivelse til Utenriksdepartementet av 7 mai 1934 bl. a.:

«For Norges vedkommende vil en eventuell overenskomst på dette grunnlag være ensbetydende med avkall på renter til et samlet beløp på ca. kr. 3 394 000, forsåvidt den polske gjeld til den norske stat angår. De privates tilgodehavende er holdt utenfor.

Denne reduksjon er så betydelig at den fra norsk side vanskelig kan godtas uten videre. Under sakens drøftelse i Hjelpekredittkomiteen bør det derfor forsøkes om man ikke kan opnå noget mere. Man kan således tenke sig en nedsettelse av renten som nu er 5 pct. årlig, eller frafallelse av renten og en kortere tilbakebetalingstid. Det bør også overveies, om der skulde være anledning til å få restgjelden betalt kontant mot en passende rabatt. Denne løsning vil ha den fordel at man dermed er ferdig med saken.

Skulde Hjelpekredittkomiteen efter å ha overveiet de forskjellige alternativer imidlertid være av den opfatning at det polske forslag bør godtas som forhandlingsgrunnlag, bør man fra norsk side formentlig efter omstendighetene akseptere dette, når der ikke antas å kunne opnåes mere.

Under enhver omstendighet må en ordning med Polen baseres på at samtlige tidligere nøytrale relief-kreditorer blir stillet på

like fot. For vårt lands vedkommende må der videre tas forbehold om at en eventuell ordning skal godkjennes av Stortinget, like som det må være en ufravikelig forutsetning at Polens private norske fordringshavere fortsatt betales fullt ut. Enn videre bør tilbakebetalingen av de hittil forfalne og ubetalte terminer eventuelt påbegynnes 1 juli 1940 umiddelbart efter at siste avdrag av hovedgjelden er betalt den 1 januar s. å.»

Efter å ha gjort den polske representant i London bekjent med det norske standpunkt uttalte Norges representant i Hjelpekredittkomiteen i skrivelse til Utenriksdepartementet av 22 juni f. å.¹:

«Efter samtale med den polske representant har jeg fått inntrykk av at den polske regjering under ingen omstendighet vil opgi kravet om fritagelse for å erlegge renter av de ubetalte terminer. Man finner at den pris som blev betalt for de mottatte varer var uforholdsmessig høy, samt at man hadde betalt en for høy rente av gjeldsbeløpet inntil gjelden blev konsolidert den 10 desember 1924. Skulde vi nu ikke kunne gå med på frigivelse for rentene for de gjenstående terminer vilde Polen, efter hans mening, ikke ha annen utvei enn å anholde om nye forhandlinger for å få den hele gjeldspost optatt til revisjon. Han mente at vi inntil 1931 hadde oppnådd en for høy betaling for de erlagte varer og at det var det beste tilbud Polen kunde tenkes å gjøre å fortsette å betale den i 1924 stipulerte kapital uten ytterligere renter. Der var så mange stater, senest Tyskland, som ikke betalte sin gjeld at han trodde vi måtte ha all grunn til å være tilfreds med Polen som debitor.

De private fordringshavere vilde dog for Norges vedkommende bli betalt fullt ut.

Da rentetapet for Norges vedkommende blev så betydelig har jeg antydet for ham de forskjellige alternativer om nedsettelse av renten, kortere tilbakebetalingstid, betalig av restgjelden under ett mot en passende rabatt og betaling fullt ut av de terminer som nu forfaller fra 1 juli d. å. inntil 1940, mot rentefrihet eller reduksjon av de 5 terminer som skal erlegges efter 1940. Men han mente at det vilde være håpløst

¹ Utrykt bilag.

¹ Utrykt bilag.

Om endring av betalingsvilkårene for Polens «reliefgjeld».

for hans regjering å kunne gå med på nogen sådanne forslag. Man vilde da bli nødsaget til å be om en revisjon av hele gjelds-posten for å få den bragt mere i overensstemmelse med hvad den i våre dagers valuta burde beløpe sig til.»

I skrivelse til Hjelpekredittkomiteens formann av 28 juni 1934¹ oversendt hertil med Utenriksdepartementets skrivelse av 7 juli 1934 fremsatte Polen forslag overensstemmende med det som tidligere var blitt antydnet. I skrivelse til Utenriksdepartementet av 2 juli 1934¹ uttalte Norges representant i komiteen i anledning herav bl. a.:

«Jeg tør anta at det tør bli meget vanskelig å få den herværende polske representant til å gå med på noget mellemsforslag med hensyn til erleggelse av ytterligere renter. De britiske representanter i komiteen har aldri offisielt villet uttale sig om dette forslag som er en sak mellom Polen og oss, men jeg har underhånden fått vite at Treasury finner at det under den nuværende situasjon vilde være meget klokt av oss nu å sikre oss kapitalen og heller gi avkall på å få ytterligere renter. Når man tar hensyn til prisnivåets sterke forandring fra den tid gjelden blev stiftet og nu, samt til de renter vi allerede har oppebåret, finner man at vi stort sett får et godt oppgjør fra Polen.»

I skrivelse til Utenriksdepartementet av 4 august f. å.¹ uttalte dette departement at såfremt samtlige interesserte stater var enige burde man heller ikke fra norsk side motsette sig at forslaget blev godtatt.

Det polske forslag blev senere nærmere utformet i en skrivelse av 21 september 1934 fra ambassadens finansielle rådgiver til Hjelpekredittkomiteens formann, oversendt nærværende departement med Utenriksdepartementets skrivelse av 8 oktober s. å.¹ I dette forslag som på alle vesentlige punkter er blitt det endelige, har man imøtekommet det norske krav om at

betalingen av de hittil forfalne og ubetalte avdragsterminer skal påbegynnes 1 juli 1940 og ikke 1 juli 1941 som oprindelig foreslått.

Efter at nærværende departement hadde utarbeidet de nødvendige amortisationsplaner for de norske tilgodehavender, er disse blitt inntatt i det forannevnte forslag av 21 september f. å. og gjennom Utenriksdepartementet oversendt hertil med skrivelse av 31 f. m.¹ til endelig vedtagelse.

Under de foreliggende omstendigheter fant Finansdepartementet at man fra norsk side ikke burde motsette sig det foreliggende forslag til ordning av reliefgjelden, såfremt samtlige interesserte stater var enige og under forbehold av Stortingets godkjenning, dog således at betalingene til de private fordringshavere skulde fortsette som hittil. Departementet har i skrivelse til Utenriksdepartementet av 6 februar d. å. meddelt at man ikke har noget å bemerke til at det norske medlem av Hjelpekredittkomiteen med disse forbehold undertegner overenskomsten overensstemmende med det fra legasjonen i London under 28 januar d. å. mottatte endelige utkast.²

Som det vil sees skal de pr. 1 juli 1934 og 1 januar 1935 forfalne avdragsterminer betales henholdsvis innen 1 måned og innen 2 måneder efter overenskomstens ratifikasjon. Terminene utgjør tilsammen ca. kr. 1 520 000.

Departementet vil anbefale at Stortingets godkjenning på overenskomsten innhentes og tillater sig å

innstille:

At Deres Majestet vil bifalle og underskrive et fremlagt utkast til proposisjon til Stortinget om endring av betalingsvilkårene for Polens «reliefgjeld».

¹ Utrykt bilag.

¹ Utrykt bilag.

² Medfølger som trykt bilag.

Om endring av betalingsvilkårene for Polens «reliefgjeld».

Vi Haakon, Norges Konge,

gjør vitterlig:

Stortinget innbys til å fatte følgende

beslutning:

«Den i Finans- og Tolldepartementets foredrag av 15 februar 1935 omhandlede overenskomst mellom republikken Polen og dens «reliefkreditorer» om endring av betalingsvilkårene for Polens «reliefgjeld» godkjennes for Norges vedkommende på de i foredraget opstilte betingelser.»

Finans- og Tolldepartementets innstilling følger i avtrykk.

Gitt på Oslo slott 15 februar 1935.

Under Vår hånd og rikets segl

Haakon

(L. S.)

Joh. Ludw. Mowinckel

B. Rolsted

Bilag.

Agreement

between the Government of the Republic of Poland (hereinafter called «Poland») on the one side, and The Governments of Denmark, Norway, Sweden, Holland, Switzerland, (hereinafter respectively called Denmark, Holland, Norway, Sweden, Switzerland or collectively the Creditor Countries) on the other side, concerning the alteration of the terms with regard to the service of the Relief Bonds, which were agreed upon in the Proposal dated 10th December, 1924, between the Government of the Polish Republic (hereinafter called Poland) and the Governments of Denmark, France, Great Britain, Holland, Norway, Sweden, Switzerland (hereinafter respectively called Denmark, France, Great Britain, Holland, Norway, Sweden, Switzerland, or collectively called the Complete Creditor Countries), regarding the consolidation of the Polish Relief Bonds owned by those Governments.

The above mentioned parties hereby agree as follows:

Overenskomst

mellom republikken Polens regjering (herefter benevnt Polen) på den ene side og Danmarks, Norges, Sveriges, Hollands og Sveits' regjeringer (herefter benevnt henholdsvis Danmark, Holland, Norge, Sverige, Sveits eller samlet: kreditorlandene) på den annen side, angående forandring av de betingelser med hensyn til forrentning og avdragning av reliefobligasjoner som blev vedtatt ved overenskomst av 10 desember 1924 mellom den polske republikks regjering (herefter benevnt Polen) og Danmarks, Frankrikes, Storbritannias, Hollands, Norges, Sveriges og Sveits' regjeringer (herefter benevnt henholdsvis Danmark, Frankrike, Storbritannia, Holland, Norge, Sverige, Sveits eller under et samtlige kreditorland) vedrørende ordningen av de polske reliefobligasjoner tilhørende de nevnte regjeringer.

De ovennevnte parter blir herved enige om følgende:

I. *General Provisions.*

§ 1. In the matter of the «Relief» debts Poland shall pay, as from 1st July, 1934, the principal of such debts without interest, as shown in the schedules annexed to this Agreement (Annexe 1, a, b, c, d, e, f).

§ 2. The five overdue instalments of the principal, viz. those payable January 1st 1932, July 1st 1932, January 1st 1933, July 1st 1933 and January 1st 1934, shall be repaid in four equal half-yearly instalments payable: July 1st 1940, January 1st 1941, July 1st 1941, and January 1st 1942 respectively (Ann. 1.)

§ 3. The sum of indebtedness fixed in § 1 of the present Agreement of which the particular totals owed to the different Creditor Countries are given in the table below, constitutes the total and only amount due to the Creditor Countries from Poland on account of the Relief Debts.

Total Indebtedness on Account
of the «Relief» Debts.

Denmark	Kr.	345 075
Holland	Fl.	417 300
Norway	Kr.	13 534 165
	£	1 203-15-0
Sweden	Kr.	6 147 450
Switzerland	Fr.	72 225

§ 4. In exchange for the Bonds which were payable from 1st January, 1932 up to the 1st January, 1934 inclusive, Poland will supply each of the Creditor Countries with four new Bonds for the totals which are fixed in the plans annexed to the present Agreement (Ann. 1). The text of these Bonds shall be equal to the text forming Annexe to the present Agreement (Ann. 3).

§ 5. Bonds issued in accordance with the Agreement of 10th December, 1924, and payable from 1st July, 1934 up to 1st January, 1940 inclusive, shall remain in possession of the Creditor Countries up to the time of their redemption, subject to this condition, that the interest accruing on such Bonds at the rate of 5 per cent per annum shall not be payable according to

I. *Almindelige bestemmelser.*

§ 1. Fra 1 juli 1934 skal Polen betale kapitalbeløpet på sin reliefgjeld uten renter, således som spesifisert i bilagene til nærværende overenskomst (bilag 1 a, b, c, d, e, f).¹

§ 2. De 5 forfalne kapitalavdrag, nemlig de som skulde ha vært betalt 1 januar 1932, 1 juli 1932, 1 januar 1933, 1 juli 1933 og 1 januar 1934 blir å tilbakebetale i fire like store halvårige avdrag henholdsvis 1 juli 1940, 1 januar 1941, 1 juli 1941 og 1 januar 1942 (bilag 1).

§ 3. Det gjeldsbeløp som er nevnt i § 1 i denne avtale og hvorover der gis opgave nedenfor som viser de beløp som skyldes de enkelte kreditorland, danner det hele og eneste beløp som Polen skylder kreditorlandene vedrørende reliefgjelden.

Fullstendig opgave over
Reliefgjelden.

Danmark	kr.	345 075
Holland	Fl.	417 300
Norge	kr.	13 534 165
	£	1 203-15-0
Sverige	kr.	6 147 450
Sveits	Fr.	72 225

§ 4. Til ombytning med de obligasjoner som var forfalt fra 1 januar 1932 til og med 1 januar 1934 vil Polen til hvert av kreditorlandene utstede fire nye obligasjoner for de beløp som er fastsatt i de planer som følger som bilag til nærværende avtale (Bilag 1). Teksten i disse obligasjoner skal være likelydende med den tekst som danner bilag til nærværende avtale (Bilag 3).²

§ 5. Obligasjoner utstedt i henhold til avtalen av 10 desember 1924 og betalbare 1 juli 1934 til og med 1 januar 1940 skal forbli i kreditorlandenes besiddelse til de blir innløst på betingelse av at de påløpende renter av disse obligasjoner etter

¹ 1 c og d. medfølger som trykt underbilag 1 a og b; 1 a, b, e og f, medfølger som utrykte bilag.

² Utrykt bilag.

Bilag.

Om endring av betalingsvilkårene for Polens «reliefgjeld».

§ 1 and § 3 of the present Agreement, and the Bonds shall be surrendered by the Creditor Countries after Poland has paid the principal only of such Bonds.

§ 6. The instalment due 1st July, 1934 shall be paid within one month and the instalment due 1st January, 1935 within two months of the ratification of the present Agreement by the Creditor Countries.

§ 7. Other provisions of the Agreement of 10th December, 1924, shall remain in force as before.

II. *Special Provisions Concerning Norway.*

§ 8. Poland shall pay the amortisation instalments of the debt due to the Herring Syndicate in accordance with the enclosed plan (Ann. 2).

§ 9. Bonds payable as from 1st July, 1934, up to January, 1940, and which according to § 5 of the present Agreement shall remain in the possession of Norway, subject to the condition, that the interest on the principal accruing at the rate of 5 per cent per annum shall not be claimed, shall represent both the total sums due in connection with the Relief Debt as well as the capital sums due in connection with the debt towards the Herring Syndicate. Norway shall surrender the aforesaid Bonds after Poland has paid, in conformity with § 1, the principal on account of the Relief Debt and in conformity with § 8, the principal and interest due on account of the indebtedness towards the Herring Syndicate.

III. *Special Provisions Concerning Sweden.*

§ 10. The plan of amortisation of the debt owed to Sweden, which constitutes Annexe 1 e), comprises the Relief Debt consolidated in the Proposal of 10th December, 1924, as well as the Relief Debt consolidated in the Agreement between Poland and Sweden on October 18th 1929.

5 pct. p. a. i henhold til § 1 og § 3 i nærværende avtale ikke skal betales. Obligationene skal utleveres av kreditorlandene når Polen har betalt kapitalbeløpet.

§ 6. Det avdrag som forfalt 1 juli 1934 skal betales innen en måned og det avdrag som forfalt 1 januar 1935 innen to måneder fra kreditorlandenes ratifikasjon av nærværende overenskomst.

§ 7. De øvrige bestemmelser i avtalen av 10 desember 1924 skal forbli i kraft som før.

II. *Særlige bestemmelser med hensyn til Norge.*

§ 8. Polen skal betale amortisasjonsbeløpene på gjelden til sildesyndikatet overensstemmende med vedlagte plan (Bilag 2).¹

§ 9. Obligasjoner betalbare fra 1 juli 1934 til januar 1940 og som ifølge § 5 i denne avtale skal forbli i Norges besiddelse på betingelse av at den påløpende rente 5 pct. p. a. ikke kreves, skal representere det fulle beløp som skyldes i forbindelse med reliefgjelden såvelsom de kapitalbeløp som skyldes i forbindelse med gjelden til sildesyndikatet. Norge skal utlevere de nevnte obligasjoner etterat Polen overensstemmende med § 1 har betalt reliefgjeldens kapitalbeløp og overensstemmende med § 8 hovedstol og renter som skyldes på gjelden til sildesyndikatet.

III. *Særlige bestemmelser med hensyn til Sverige.*

§ 10. Amortisasjonsplanen for gjelden til Sverige som danner bilag 1 e omfatter den reliefgjeld som er ordnet i overenskomsten av 10 desember 1924, såvelsom reliefgjelden ordnet ved overenskomst mellom Polen og Sverige den 18 oktober 1929.

¹ Medfølger som trykt underbilag 2.

Underbilag 1 a.**Amortisasjonsplan for statens tilgodehavende.**

Obligasjon Nr.	Obligasjonens forfallsdag.	Obligasjonsbeløp Kr.
45	1st of July 1934	758 925
46	1st of January 1935	758 925
47	1st of July 1935	758 925
48	1st of January 1936	758 925
49	1st of July 1936	801 090
50	1st of January 1937	801 090
51	1st of July 1937	885 415
52	1st of January 1938	885 415
53	1st of July 1938	927 575
54	1st of January 1939	927 575
55	1st of July 1939	927 575
56	1st of January 1940	927 575
56 A	1st of July 1940	853 788,75
56 B	1st of January 1941	853 788,75
56 C	1st of July 1941	853 788,75
56 D	1st of January 1942	853 788,75
		13 534 165,00

Underbilag 1 b.**Amortisasjonsplan for statens tilgodehavende.**

Obligasjon Nr.	Obligasjonens forfallsdag	Obligasjonsbeløp £
73	1st July 1934	67—10—0
74	1st January 1935	67—10—0
75	1st July 1935	67—10—0
76	1st January 1936	67—10—0
77	1st July 1936	71— 5—0
78	1st January 1937	71— 5—0
79	1st July 1937	78—15—0
80	1st January 1938	78—15—0
81	1st July 1938	82—10—0
82	1st January 1939	82—10—0
83	1st July 1939	82—10—0
84	1st January 1940	82—10—0
84 A	1st July 1940	75—18—9
84 B	1st January 1941	75—18—9
84 C	1st July 1941	75—18—9
84 D	1st January 1942	75—18—9
		1 203—15—0

Bilag.

Om endring av betalingsvilkårene for Polens «reliefgjeld».

Underbilag 2.**Amortisasjonsplan for private tilgodehavender.**

Obligasjonenes forfallsdag	Avdrag kr.	Renter kr.
1st July 1935	155 475	44 051,00
1st January 1936	155 475	40 164,13
1st July 1936	164 110	36 277,25
1st January 1937	164 110	32 174,50
1st July 1937	181 385	28 071,75
1st January 1938	181 385	23 537,13
1st July 1938	190 025	19 002,50
1st January 1939	190 025	14 251,88
1st July 1939	190 025	9 501,25
1st January 1940	190 025	4 750,63
	1 762 040	251 782,04